

جیاکاری و چوسا ندن و ی ژن لنن و ککای ککای تیپ کا ندا . . ستیقان ش مزینی

چوسا ندن و ی رگزی میند ل پش ه رشت کدا و ل پش ئ و ی ویند کی یاسای و سیاسی و رگرت چوسا ندن و ی کی ککای تیپ ککای دام زرا و ی خزان و دسپد کات تا دگات ب س ر کترین کای ککای تیپ کان و ل و شو و ئم ککای ر نگی کی یاسای و سیاسی و رگرت و ه ه نی ه کاری بند تی جاکاری و چوسا ندن و ی ژن ل کای کان تردا گر بدین و ب کای ککای تیپ ککای و ک ژنی و ک م خلوق و کائیند کی ک متر ل پیاو سیر کردو و ناچاری کردو و نوچ بدات ل ب رد م ویستی رگزی نریندا ک ویست ک ب چوسا ندن و و ک نتر کردنی ئ ویدی ژن . ت سیر بک ه ر ل س ر ت ای ل دایکبوونی مندا کی کچ و ئ و جیاوازی رگزی دسپد کات ل و ی پشوازیکردنی ککای و خزان ل ل دایکبوونی کچک ز ر سارد و س تر ل ل دایکبوونی مندا کی کو ، ب کو ز ر جار ه ر مای پشوازیکردن و خشا یش نی .

دوا ب دوا ئ و ش ل پرسی ناول نانی ه ر ی ک ل کچ و کو دا بر حا ت کی ل م چشند د ک وین ئ میش ب و ی ناوی کچان دنن (ناسک- تریف- خونچ- پ پول- سرو- هتد) ل ب رامب ریشدا ناوی کو ان دنن (پا- ت- سرباز- ب ه ز- س رچ- س رک ش- هتد) خ ی ل خیدا ئم ناول نانی ه نگا و کی س ر ت ای و گرنگی سایک لژی و ع ق قتی سیستمی پاتریاکی ب جیاکردن و ی دوو رگزی ل ی کتر، رگزی کیان ک میند ی ناسکتر و لاوازتر و س زدارتر ل رگزی ک ی تر ک نریند ی ، ب م پش ه ر ی ک یان د ب ت ه لژی و ناو و نازناو ک بن ل گ خ س ت و تایب تم ندید فسی لژی و بای لژی کانیاندا هاو ت ریب ب ت . ل روانگی ع ق قتی باوکسالاریش و جیاوازی فسی لژی و بای لژی کانی ئا فرت مای ن گب تی و فاکت ر کیش ب ژرد ست کردن و ر وای ب خشین ب ملک چپ کردن رگزی میند . ئم ت نیا د توان ت ئ و مان و بیرخا ت و چن رگزی سپی (سپی پست) ش رعیت تی ددا ب

خێ، بـ بـیا نووی جیاوازی رـنگی پـستـو پـاکتاوی زنجی و (قولـ) رـشـکان بکات، هـمیشـه رـگـزی ئـنگـلـسـکـسـنی بـ بـهـانـی رـگـزی باـا و شانازیکردن بـ چاوی شین و پـستی ناسکی سورباوی خـیاـنـو ژیاـنیان لـ ئـفریکایـکان کردـ دـزـخـکی زـمینی، لـ کاـتـکـدا ئـم حاـتـ خـی لـ خـیدا رـژـییـ، بـکو بـ پـچـوانـو لـ چاویلکـی رـشـکانـو (سپی) بوون ئـوپـی ناشیرینبوون و بـزراوی بوو، هـروـک کـمـناسی ناسراوی عـراقی (د.عـلی ئـلوـردی) نموونـیـک لـم بارـیـو دـهـنـتـو چـن کـمـم رـشـپـستـک گـاـتـ بـ سپی پـستـکان دـکـن چوونکـ زـریان لـ لا ناشیرین بوون.

ئـم هـاـواردن و جیاکاریـیـ نـوان دوو رـگـزـکـ بـ بـیا نووی جیاوازی فـسـجـیـو، دـمانخـات بـردـم کـمـمـک پرسیار و تـاـمان: ئـی بـچی جیاوازیـکیانی پیاو نـبـتـ فاکتـری نـگـبـتی و چـوسـاندنـوی نـرینـ؟ تـانـت لـ قـناغی دـسـتا تی رـهـای دایکـدا (ماتریارکی) رـژـک لـ رـژان پیاو نـچـوسـاتـو، بـکو شـتـک نـبوو ناوی چـوسـاندنـو بـت!!، ئـاخر چ هـز و کارکردـکـ و دـکـات کـمـم جیاوازیـک بـتـ هـی چـوسـاندنـو؟ یان گریمان ژن لـ هـمـو روویـکـو لـ پیاو کـم هـزتر و کـمـتـوانـتر ئـی چی لـژیکـک رـگـ دـدا بـ پیاو لـسـر سترـکتـری ماسی گـورـ ماسی بچووک دـخـوات ژن بچـوسـنـتـو و ئـازاری بدات و بیکات بـ پاشکـی خـی؟. دواتر بـوان چـن لـ چوارچـوی خـزاندا جیاوازی دروست دـکـرت لـ نـوان مندائـی کچ و کو، هـر لـ سـرـتاو کچ رادـهـنـرت و فـر دـکـرت پابـندی چوار دیواری ما و چوارچـوی خـزان بـت و هـدی هـدی دـبـت خـی بـگونـجـنـت لـگـ ژیاـنی چـشـتـخان و دواجاریش بـتـ باشتـرین کابان و لـ هـمان کاتدا پارـزگاری لـ شـرـفی بـنـما بکات کـ راستـوـخـ بـ جـستـی ئـوی مـینـو نوساو و لـ هـر خروقاتـک لـ دـرـوی ترادیسیـنی خـ و کولتووری بـنـما، شـرـفی بـنـما و خـ روشاو و ئـو کـسـشی لاساری و سـرـپـچـیـکی لـم چـشـن بکات ژیاـنی مـحکـوم بـ مـرگ!!، چوونکـ لـ دیدی پیاوسالاری خـگـراییدا بـهـای شـرـف لـسـروو هـموو بـهـاکانی ترـوـیـ تـانـت لـ سـرووی ژیاـنی مـرـقـیشـو یـ.

لـ بـرامبـریشدا کو بـزـو و بـشـداری چالاکی و بـهـرهـنـان دـکـات و ئـکتیـفـانـه رـ ژیاـنی ئـابووریدا دـگـ و دـبـت هـر لـ سـرـتاو و نـیـکی بچووکـراو و فـتـکـپـکـراوی باوکی خـی بـت و جـگـی وی بـگـرتـو، ئـم کائینـی ناوی کو پـویستـ شـرم نـکات و قسـی لـسـر هـموو شـتـکان هـبـت و رـی کاراکتـری باوک نمایش بکات

لځ غيا بې باوکدا چ غيا بې کاتي بڼت يان بڼردځوام. لځلځو د بڼيني کځمځگځيکت هځي لځ سځرځتاي ژياني ئو دوو مځځو بڼ نځر و مځ ناو نراون، بڼشځو يکي سيستماتيک و توندوتيز کار لځسځر جياکړدنځو و دوورځپځرييان لځ يکتر دځکات و دځيځو بڼ هځر يککځيان بڼت تځ خاوځني تايبځتمځنديي خځتيت و پځويستځ سونځت و ياساي ژيان و خځسځتي رځگځزيي خځت بپارځزيت، تځي ژن دځبڼت کځم قسځ بکځيت و لځ کاروباري پياوړندا بڼدځنگي هځبځرځريت و جوانترين ئځدگاري کځمځا يک تيت بڼ (شځرځف)ي و شځرمنيځ، هځروک ئو پځندځ کورديځي دځځت (پياوي شځرمن شانځيک نا هځنځت، بځځام ئافرځتي شځرمن شارځک دځهځنځت) کځچي دځبڼت ئوي پياو بڼ چاو و روو بڼت و بڼردځوام ئامادځي لځ کځ و کځمځي پياوماقووځندا هځبڼت و هځموو چالاکيځکاني ژياني خځزان بگځنځ ئستځي خځي، بځم شځو يک کار لځسځر هځردوو رځگځزځک دځکرځ بڼ تايبځتي لځ تځمځني هځرزځکاريدا کځ بڼتواوځتي لځکدي جوځ دځکرځنځو و تا راددځيکي زځريش دوورځپځرځز دځبن لځ يکتر و تځنانت نامځ دځبن بڼ يکتر و کځمترين زانيارييان لځسځر تايبځتمځندييکاني يکدي دځبڼت.

هاوکاتيش لځ هځناوي خځزاندا کوځ وک شازادځيک مامځځ دځکات و قسځي زياتر دځخوات و زياتر گوځي لځدځگيرځت و بايځخي پځدځدرځت، تځنانت لځ زځرتريني ئو شتانځي پځيوځندييان بڼ ژيان و چارځنووسي کچ يان خوشکځو هځي ئوځنديي گوځ لځ باوک و برا دځگيرځت نيو هځندځ حيساب بڼ بځچووني کچځک خځي ناکرځت!!، ئمځ بڼ تايبځتي لځ مځسځلځي زځواجدا، هځربځي دځبينين لځشاوځک لځ زځواجي زځرځملځ دروست دځبن لځ هځناوي ئمځشدا خځزاني ناتځندروست سځر دځردځهځنځت، دواچاريش نځو يکي سځقت و نځخځش بځرهځم دځهځنځت. لځلايځکي ترځو ئو پځلځنبځنديي و جياکاريځي دځستدرځژيي دځکاتځ سځر کځي لايځنځکاني ژياني مځينځ بڼتايبځتي لځ ممارځسځکردني رځمکي سځکسدا، چوونکځ ئامځري زاوړځکردن و کځي جځستځي ئافرځت (عځورځت) و سنوورځکي قځدځغځکراو و مينځځژکراو کځ خواوځند لځ قووځايي ئاسمانځو نځهي کردوو لځ بځريکځکوتني لځگځځ جځستځي نځرينځدا، بځي هځر نزيکبوونځويک لځ يکترې بريتي دځبڼت لځ شکاندن و بځزاندي سنووري خواوځندا!! ئوځش گځورځترين تاوانځ لځ ژياني هځر مځځځکدا و دځبڼت مځي نځفرځتي ئاسمان، هاوکات لځسځندنځوي ژيان لځسځر زځوي!. هځرئمځش بڼت هځي بځپاکردني کوشتارځکي بځشومار لځ ژناني ئمځ وځاتځ بڼ ناوي پاراستني شځرځف و کځينځو و شوشنځوي ناموسي تکاوا!.

ناموسپه رستی که ره گه زکی کوشنده ی کولتووری کورد وارییه یکه که له و نهریته قهز و نانه ی تیره و کوشتنی ژنانه کردته کردیه کی ئاسایی بگره په شانازی و به خت و وری، د بینین ئه و (قار مانانه ی) ده ستیان چته گیانه خوشک و دایک و که سوکارییان به ناوی پارزگارییکردنی شه ره فوه، مایه ی خه شحه ی خه کن و هه ره که ئه وه ی سه ره ری و (بطوله) یان نواند بهت به سه ره زه ویدا ده کن و له که یه پیاواندا شانازی به کرد و که یان وه ده کن و که مکه گه ش په نه ی شه ره ف و خاوه ناموسییان به دره ژ ده کات، ئه م کولتووری کوشتن و به ینه که ره گی له م ژووی کورددا داکوتاوه و یکه که له نهریته پریمتیه و هه ره نه گه تیغه کانه که مکه گی ئه م هه شتا وه که تا به یکه و وه که هه شه شه یکه به سه ره سه ری هه ره ژنه کی کورد وه ئاماده یی هه یه، کات که کیش ده کن ئه م نهریته، نهریته کی کوردیه به و مانا نییه ژن کوشتن له نه و گه لانی تری دنیا دا بوونی نییه، به ام ژن کوشتن و به هانه ی کوشتن له وه تانی تر ره هه ند و مانا و هه کاری تری هه یه، کات که له سه ده ئافره ته کی به ره سه ن سه ده یی ده کوژره به مانای پارزگارییکردن نییه له شه ره ف به قه ده ره ئه وه ی مانا و ناوله نانه ی تری هه یه! چونکه له وه نده ره ممار سه ی سه کس پر سه سه کی ئاساییه و هیچ تا به یکه کی له سه ره نییه و وه شه ی (شه ره ف) یش له قاموسی ئه واندا نه ناسراوه، ته نانته نووسه ره کی سه ده یی "نینا برکه" له که ته به کدا به ناوی (له ژه ره له ف) په م یه که وه) شانازی به که مکه گه که یه وه ده کات به وه ی مندا نانه ی به ژی ناوناوه (مندا نانه ی عه شق)، به ام کوشتنی (فادیم شاهیندا) له لایه ن باوکیه وه راسته وه کوشتنه کی شه ره فی بوو که باکگراوه نده که ی کولتووری کوردیه و به شه که بوو له پر سه ی گه ان وه ی ئا به ووی به حساب ته کاوی به نه ما.

هه ره چه نده خه که نانه کی زه ره به تابه ته ی له ناوه نده ره شه بیریه (ئه نتجلینسیا) ی کوردیدا هه وه ده دن ریشه ی ئه م نهریته به نه وه به قورئان و ئیسلام و دین ته م ته بار به کن، به ام له گه له که سیاق و رووی جیاوازه وه ده توانین به گه ینه ئه و به واه و ئاکامه ی ئه م کولتووره په یوه نده یه کی زه ره لاوازی به ئیسلام وه هه یه که ده که ره به بین به تا ده ده زوویه کی زه ره باریک په وه ی به ستره وه ته وه، ئه م نا بین هیچ په یوه نده یه کی به کاریگه ری ئیسلام وه نییه و ئاینی ئیسلام ژنی وه که په دوو سه ره نه که ده وه، ته واه و به په چه وانه وه په مانوا یه ئیسلام که مترین ره و سه نگ و حورمه ته به ژن ره واه بینوه، به ام پر سه ی کوشتنی ژن له ئیسلامدا له و کوشتنانه جیاوازه ره له که مکه یه کورد واریی په اده ده که ته، ئه ویش به به گه ی ئه وه ی له قورئاندا ئاماژه به وه دراوه هه ره (زانه- زانیه) یکه که هه شتا کو و که چن و نه چونته ناو بازنه ی هاوسه رییه وه به گه واهیدانه چوار که سه

ههشم نـد داركاري دكـرن بـ بـ لـ بـرچاوگرتنى جـرى رـگـز،
ئـگـرـيـش چووبونـ ناو بازنـى هاوسـريـو و پـيوـندي غـير
شرعيان دروست كرد ديسان بـ گـواهيدانى چوار كـس هـردووـكيان
پـكـو و سـنگـسار دـكـرن!!.

كـچـى كـولـتـوـورى كـوردـى و نـريـتى كـيـنـو وى شـرف بـ بـ ئـو وى
پـويـستى بـ گـواهيدان هـبـت بـ تـنيا ئاـفرـتى تـدا تاوانبار
دـكـرت و هـر بـ تـنيا ئـويـش دـبـتـ قـوربانى ئـم نـريـت، بـ
پـچـوانـشـو و پـياو شانازى بـ كار كـيـو دـكات و وـك بـسـرهـات و
پاـوانـتى لـ كـو و كـمـمـدا دـيـگـتـو. ئا لـرـو وى دـگـيـنـو
ئـو قـئاـتـى چـوسـاندنـو وى ژن بـر لـ هـموو شـتـك چـوسـاندنـو وى
لـ كايـ كـمـمـا يـتـيـكانـدا، هـر لـ ژـر رـشـنايى ئـم راسـتـيـشـدا
بـو ئـنـجام دـگـيـن گـيـنى ياسا بـ ديارىـكـراوى ياساى بارى
كـسـتى عـراق كـ ئـلـهامى لـ سـيـستمى پـاوسـالارى و ئـسـلام و
وـرگـرتـوو و جـخت لـسـر چـوسـاندنـو وى ژنان دـكاتـو و بـ بـ
كاركـردن بـ گـيـن و وـرچـرخـاندنـى كـولـتـوـورى كـمـمـگـ هـو وـكـى
ئـفـليـج و ناـتـواو، كـواتـ لـ پا گـيـنى ياسا پـويـستـمان بـ
پـرـسـسـكى مـژووى هـي بـ گـيـنى تـراـديـسيـن و بـنيـاد
كـولـتـوـوريـكانى كـمـمـگـى كـوردـواريى كـ كـمـمـگـيـك يـكـك لـ پا يـ
كـولـتـوـوريـكانى خـى لـسـر چـوسـاندنـو وى ژنان و جياكارى نـوان
دوو رـگـزـكـ راگـرتـوو.

ستيفان شـمـزىنى

- _____

تـبـيـنى: ئـم و تـار لـ بـنـتـو و بـشـو وى ئـيرـتـيـجـالى لـ
گـردـبوونـو وى ناـزايى تـيرـرى "فـادـيـم شاهينـدا" لـ سوـد لـ ساى
2002 خوـنـراوـتـو، پـاشـتر نوـسـراوـتـو.